INSTRUCȚIUNI
privind ajutorul de stat în domeniul asigurării creditelor
pentru export pe termen scurt

În temeiul art. 27 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicata, şi al art. 30 alin. (1) din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, republicata, Consiliul Concurenței adoptă prezentele instrucțiuni.

1.Introducere
1.1. Elaborarea unui cadru juridic de reglementare a disciplinei ajutorului de stat reprezintă continuarea procesului de armonizare a legislației româneşti cu legislația europeană, parte a procesului de aderare a României la Uniunea Europeană.
1.2. Scopul autorizării de către Consiliul Concurenței a ajutoarelor acordate de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt este de a urmări măsura în care un ajutor de stat este compatibil cu mediul concurențial normal existent într-o economie de piață în care prețurile produselor şi tarifele serviciilor sunt determinate pe baza cererii şi ofertei.

2. Domeniu de aplicare
2.1. Prezentele instrucțiuni urmăresc înlăturarea distorsiunilor concurenței, cauzate de acordarea ajutoarelor de stat în domeniul asigurării creditelor pentru export, acolo unde există concurență între asigurătorii creditelor pentru export publici şi cei privați. Acest sector comercial al asigurării creditelor pentru export este cel al asigurării riscurilor aferente creditelor pentru export pe termen scurt (riscuri cesibile), pentru exporturi realizate în țările enumerate în anexa la prezentele instrucțiuni.
2.2. Prezentele instrucțiuni nu se aplică în domeniul asigurării riscurilor aferente creditelor pentru export pe termen mediu şi lung, care, îndeobşte, nu sunt considerate cesibile.

3. Termeni uzitați în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt
3.1. În sensul prezentelor instrucțiuni, asigurătorii publici ai creditelor pentru export pot fi departamente guvernamentale, companii de stat sau controlate de stat, care asigură riscurile creditelor pentru export pe termen scurt, mediu sau lung, în contul sau cu garanția statului.
3.2. Pe de altă parte, anumiți asigurători privați, care realizează doar asigurări pe termen scurt, pot fi sprijiniți de stat, prin intermediul garanțiilor sau prin aranjamente reasigurătorii echivalente, pentru anumite segmente ale activității lor. Aceşti asigurători pot fi, de asemenea, considerați drept publici sau susținuți public.
3.3. Asigurătorii creditelor pentru export implicați, în principal sau exclusiv, în asigurarea creditelor pe termen scurt, care nu operează în contul sau cu garanția statului ori cu aranjamente de reasigurare echivalente, vor fi considerați asigurători privați de credite pentru export.
3.4. Debitor public este orice entitate care reprezintă autoritatea publică şi care nu poate fi declarat, din punct de vedere juridic sau administrativ, în faliment; în această categorie se încadrează Banca Centrală, instituții publice în subordinea Guvernului (Ministerul Finanțelor Publice) şi instituții subordonate autorităților publice naționale, regionale, locale şi altele similare. Cumpărător (debitor) public/guvernamental este şi entitatea ale cărei obligații sunt, în întregime şi necondiționat, garantate de o instituție considerată publică/guvernamentală.
3.5. Riscurile cesibile sunt riscurile comerciale şi politice aferente exporturilor realizate către debitori publici şi privați stabiliți în țările enumerate în anexă. Pentru aceste riscuri perioada maximă de risc (aceasta fiind perioada de producție plus perioada de credit, în termenii şi condițiile stabilite la Uniunea de la Berna) este de 2 ani. Definirea riscurilor cesibile poate fi revizuită de Consiliul Concurenței, avându-se în vedere armonizarea cu legislația comunitară relevantă în domeniul asigurării creditelor pentru export.

3.6. În sensul acestor instrucțiuni, riscurile comerciale sunt definite ca fiind una dintre situațiile următoare:
a) rezilierea arbitrară a unui contract de către un debitor, adică orice decizie arbitrară luată de un debitor non-public de a întrerupe sau de a suspenda contractul, fără un motiv valabil;
b) refuzul arbitrar al unui debitor non-public de a accepta bunurile care fac obiectul contractului, fără un motiv valabil;
c) insolvabilitatea unui debitor non-public sau a garantului său;
d) neplata prelungită de către un debitor non-public sau de către garantul său a unei datorii rezultate dintr-un contract.
3.7. Riscurile politice pot fi reprezentate de:
a) dificultăți şi întârzieri în transferul de devize din țara debitorului, ca urmare a unui moratoriu general privitor la datoria externă, declarat de guvernul din țara debitorului sau de guvernul unei terțe țări, prin intermediul căruia plata trebuie efectuată;
b) orice alte acțiuni ale guvernului din țara importatorului, care îl pun pe acesta în imposibilitatea de a plăti, total sau parțial, bunurile care fac obiectul contractului;
c) orice alte acțiuni ale guvernelor străine, care împiedică derularea convenției de credit sau determină întârzieri în transferul banilor;
d) război, război civil, revoluții şi alte evenimente similare, în afara României, care împiedică importatorul să plătească, total sau parțial, bunurile care fac obiectul contractului;
e) toate pierderile legate de debitorii publici;
f) toate pierderile rezultând din imposibilitatea de a institui proceduri legale în țara debitorului, datorită lipsei sau proastei funcționări a sistemului legal sau judiciar în țara în cauză.
3.8. Celelalte riscuri (riscuri de catastrofă şi altele) sunt în prezent considerate ca fiind necesibile, ele nefiind efectul mecanismelor pieței.
3.9. Clauza de salvgardare este o prevedere într-un acord comercial bilateral sau multilateral, prin care se permite țarii semnatare să suspende concesiile tarifare sau alte concesii (adică să-şi încalce temporar obligațiile), atunci când importurile amenință cu serioase daune producătorii interni ai bunurilor concurente.

4. Factori care distorsionează concurența în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt
4.1. Facilitățile de reasigurare acordate în cazul în care statul participă la un contract de reasigurare privat sau îl completează pot conferi asigurătorilor beneficiari un avantaj în defavoarea asigurătorilor privați care nu primesc astfel de facilități, distorsionând concurența.
4.2. Factorii care pot distorsiona concurența în favoarea asigurătorilor publici sau susținuți public, care asigură riscuri cesibile, includ:
a) garanții de stat acordate de drept sau de fapt pentru împrumuturi luate şi pierderi înregistrate de asigurători. Aceste tipuri de garanții permit asigurătorilor posibilitatea de a împrumuta, cu dobânzi la nivel inferior celui practicat pe piață sau chiar fără dobândă. În plus, acestea înlătură necesitatea asigurătorilor de a se reasigura pe piața privată;
b) orice diferențieri între obligațiile asigurătorilor publici şi cele ale asigurătorilor privați, în ceea ce priveşte constituirea de rezerve corespunzătoare. Pentru a asigura riscurile comerciale pe termen scurt, asigurătorii publici sau susținuți public trebuie să îşi constituie fonduri proprii pentru determinarea marjei de solvabilitate, inclusiv fonduri de garantare şi provizioane tehnice (rezerve importante şi de egalizare);
c) reduceri sau scutiri de impozite (ca de exemplu impozitele percepute societăților sau taxele aplicabile polițelor de asigurare);
d) acordarea de ajutoare de stat sau aportul de capital al statului. Injecțiile de capital implică elemente de ajutor de stat, cu excepția cazului în care statul acționează conform principiului investitorului privat prudent în economia de piață;
e) furnizarea de către stat de servicii, ca de exemplu punerea la dispoziție şi folosirea infrastructurii statului, a serviciilor publice, precum şi oferirea de informații în regim privilegiat

(cum ar fi informații despre debitori furnizate de ambasade), în condiții care nu reflectă costurile reale;
f) reasigurarea de către stat, direct sau indirect, prin intermediul asigurătorilor de credite pentru export publici sau susținuți public, în condiții mai avantajoase decât cele existente pe piața privată de reasigurări, dacă acestea conduc fie la subevaluarea prețului reasigurării, fie la crearea sau menținerea artificială a unei capacități de asigurare, care nu ar fi fost disponibilă pe piața privată.
4.3. Facilitățile menționate la pct. 4.2 oferă sau pot oferi asigurătorilor de credite pentru export beneficiari un avantaj față de concurenții lor. Acordate anumitor întreprinderi, aceste avantaje financiare distorsionează concurența şi constituie ajutor de stat în sensul Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, republicata.

5. Măsurile necesare în vederea eliminării distorsiunilor concurenței în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt în privința riscurilor cesibile
5.1. Asigurătorii creditelor pentru export publici sau susținuți public vor trebui să țină gestiune şi conturi separate pentru activitatea de asigurare a riscurilor cesibile şi necesibile în contul sau cu garanția statului.
5.2. Consiliul Concurenței va exercita, pe baza rapoartelor semestriale prezentate de furnizorii de ajutor de stat, un control permanent asupra sistemului național de asigurare şi reasigurare a creditelor pentru export pe termen scurt.

6. Condiții de autorizare a ajutoarelor de stat în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt
6.1. Ajutoarele de stat menționate la pct. 4.2 pot fi autorizate de Consiliul Concurenței dacă este îndeplinită una dintre condițiile următoare:
a) statul nu realizează decât o cotă neînsemnată din totalul reasigurărilor contractate de asigurător;
b) în cazul în care contractele de reasigurare încheiate de asigurător acoperă atât riscurile cesibile, cât şi cele necesibile, reasigurarea statului aferentă riscurilor cesibile nu trebuie să depăşească cuantumul care ar fi fost disponibil pe piața privată de reasigurări dacă reasigurarea s-ar fi realizat pentru aceste riscuri separat;
c) reasigurarea statului nu permite asigurătorului să asigure debitorii peste limita stabilită de reasigurătorii participanți pe piață;
d) cota de primă corespunzătoare reasigurării statului este proporțională cu riscurile preluate şi este calculată pe baza tehnicilor utilizate pe piață, fiind cel puțin egală cu cea existentă pe piața privată de reasigurări, acolo unde aceasta există;
e) reasigurarea de către stat pentru riscurile cesibile este accesibilă tuturor asigurătorilor care îndeplinesc criteriile comune de eligibilitate.
6.2. Derogările de la principiul conform căruia un asigurător public sau susținut public nu poate acoperi riscurile cesibile aferente creditelor pentru export decât cu condiția ca acoperirea să nu conțină nici unul dintre avantajele financiare menționate în pct. 4.2 sunt autorizate în cazurile următoare.
6.2.1. În condițiile în care acoperirea riscurilor cesibile pentru creditele de export lipseşte temporar din activitatea asigurătorilor privați de credite pentru export ori din a asigurătorilor de credite pentru export publici sau susținuți public, care operează în cont propriu, datorită unei insuficiențe a capacității de asigurare ori reasigurare, aceste riscuri sunt temporar considerate ca necesibile.
În astfel de circumstanțe aceste riscuri considerate temporar ca riscuri necesibile pot fi preluate de asigurătorii de credite pentru export publici sau susținuți public, care realizează asigurarea împotriva acestui tip de riscuri, în contul sau cu garanția statului. Asigurătorul va trebui, pe cât posibil, să îşi alinieze primele de asigurare, pentru astfel de riscuri, cu cele practicate de asigurătorii privați de credite pentru export care activează pe alte piețe, pentru riscuri similare.
6.2.2. Orice intenție de a utiliza clauza de salvgardare trebuie notificată imediat Consiliului Concurenței. Notificarea trebuie să conțină un studiu de piață care să demonstreze

imposibilitatea acoperirii riscurilor pe piața privată de asigurări, justificându-se astfel recurgerea la această clauză (prin dovezi din partea a doi asigurători privați internaționali de credite pentru export, precum şi de la un asigurător de credite național). De asemenea, mai este necesară o descriere a condițiilor pe care un asigurător de credite pentru export public sau susținut public intenționează să le aplice în legătură cu acoperirea unor astfel de riscuri.
După primirea notificării Consiliul Concurenței va examina dacă utilizarea clauzei de salvgardare este în conformitate cu condițiile sus-menționate şi compatibilă cu Legea nr. 143/1999, republicata.
În cazul în care Consiliul Concurenței apreciază că aceste condiții sunt îndeplinite, decizia sa asupra compatibilității este limitată la 2 ani de la data deciziei, cu condiția ca situația pieței, care a justificat utilizarea clauzei de salvgardare, să nu se schimbe în această perioadă.
6.2.3. Consiliul Concurenței poate să modifice condițiile de utilizare ale clauzei de salvgardare, poate decide să sisteze sau să le înlocuiască cu un alt sistem adecvat.

7. Dispoziții tranzitorii şi finale
7.1. Dispozițiile prezentelor instrucțiuni nu contravin celorlalte reglementări emise în aplicarea Legii nr. 143/1999, republicata.
7.2. Prezentele instrucțiuni se aplică ajutoarelor de stat acordate în domeniul asigurării creditelor pentru export pe termen scurt, notificate după intrarea în vigoare a acestora, precum şi atunci când ajutoarele de stat au fost notificate înainte de intrarea lor în vigoare, dar decizia Consiliului Concurenței este ulterioară acestei date sau Consiliul Concurenței nu a emis încă o decizie.
7.3. În conformitate cu prevederile art. 28 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicata, şi ale art. 30 alin. (2) din Legea nr. 143/1999, republicata, prezentele instrucțiuni se pun în aplicare prin ordin al preşedintelui Consiliului Concurenței şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ANEXĂ: LISTA țărilor cu riscuri de piață

Uniunea Europeană
Toate statele membre
Țările care sunt membre ale Organizației pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică
Australia
Canada
Islanda
Japonia
Noua Zeelandă
Norvegia
Elveția
Statele Unite ale Americii